

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cluj
Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

Cupa Gintei latine

Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT

Prezentăm cetitorilor noștri chipul aceluia mărgeț premiu, care s-a dat la Montpellier marelui, între cei mari, Vasile Alecsandri¹. Acesta cupă cuprindea în sine suveniruri dulci de o glorie strălucită, suveniruri, care poate s-au slăbit în câțiva părți, în decursul timpurilor, dar care trebuie să rămână pururi vii și nepieritoare. Pentru a împrăști aducerea aminte reproducem un mic fragment din raportul prezentat de Roque-Ferrier, în ședința „Cântului Latinului”, a societății pentru studiul limbilor romane.

Acesta ședință avusese loc de la „4 ore și jumătate până la 6 ore sera în interiorul Peyronului, între statua ecvestră a lui Ludovic XIV-lea și între Chateau-d'eau. Peyronul o „preumblare încântătoare” situată pe un loc forte înalt la una din extremitățile Montpellierului. De o parte Alpii, Marea-Mediterană și vechia insulă Maguelona, de altă parte Pyreneii formează unul dintre peisajele sudice cele mai frumoase și mai încântătoare”.

Acolo pe o estradă de onoare, încunjurat de o pleiadă de mari bărbați ai tuturor națiunilor de Gintă latină, Roque-Ferrier a citit raportul său din care extragem următoarele: „Tema premiului, fundat în 1875 de D-nul Quintana y Combis, cerea ca acel cânt al latinului să fie considerat ca un cânt de Gintei, putând, prin mijlocul traducerii pe același ritm, să devină comun tuturor popoarelor ce vorbesc un idiom ieșit din limba latină.

¹ Cupa poetului ginei latine, *Albina Carpaților*, nr. 8 / 1879, p. 125

Cincizeci și șase de poeți, din punctele cele mai diferite ale domeniului neo-latin și în principalele idioame ale acestui domeniu, au răspuns la apelul „societății limbilor romane”. Juriul, însărcinat a estima operele lor, era compus din: de Quintana y Combis, președinte; Mistral, baron de Tourtoulon, Obdenaru, Ascoli, și Alphonse Roque - Ferrier, secretar. În unanimitatea membrilor săi, juriul hotărî că nu putea sta la îndoială, decât între două bucăți, una adresată din Mircești (România) în 29 Decembrie 1877, alta din Barcelona în 9 Iuliu, același an”.

2

Era oare acesta o aluziune îndepărtată la Franța și la aceea care fusese marea sa liberatoare în veacul al XV-lea, nimic nu o poate spune. Cu toate acestea, ginta latină era reprezentată în cântul de la Mircești ca o „virgină cu carmeni dulci”, înaintea căruia străinul se înclină. Dar ea nu era numai o virgină, ea era și o regină, care domnea peste celelalte Ginte ale universului, „pe frunte portă o stea divină ce lucește prin timpii seculari. Așezată pe țărmul mării, se oglindește în splendidul soare ce o împresoară. Este aproape Beatrice a unui Dante român, acesta tânără fată, care are pentru dânsa toate comorile pământului, care le împarte de o potrivă și voios cu surorile sale, dar care, întocmai ca Jeanne d'Arc, devine teribilă când e provocată de cineva și când își apără dreptul său.

Poetul, care a colorat acesta măreață inspirațiune cu strălucirile versurilor „â la vita nuvo”, a încercat, fără îndoială, înainte de a intra în calmul unei poezii atât de înalte, deficultățile vieții, a cunoscut pericolele și tristețile sale. El descrie admirabil **Cântul său latin** prin acesta strofă, în care presupune că toate gintele lumii vor compărea împreună în cer, și că singură ginta latină va putea pretinde că a reprezentat pe Dumnezeu, care o va judeca. „în ziua cea de judecată, zice el, când față'n cer cu domnul sânt — latina ginte-a fi 'ntrebată — ce ai făcut pe acest pământ — ea va răspunde sus și tare: —O Domne, cât în lume-am stat, — în ochii săi plini de-admirare, — pe tine te-am reprezentat”.

A doua bucată este evident opera unui poet cu mers mândru și nervos, cu junețe și afirmațiune articuloare, versurile sale sunt adevărat populare. Până când ne va rămânea în minte, zice el, imaginea vie a timpului trecut, până când marea Romei va împinge valurile sale pe țărmurile noastre, până când ne va pârlă arșița acelu soare ce este emblema vie a ginte latine, până când grânele vor umplea hambarele Franței, Spaniei, Portugaliei, Italiei; până atunci vom fi Latini în afară, Latini în lăuntru, mereu Latini!

Arareori, juriul poetic s'a găsit în fața a două poezii de o așa superioritate în compunere. La simplitatea plină de mărire a poeziei române, la serenitatea culorii sale orientale, puteau fi opuse, mersul viu și franc, mândria de afirmațiune a poeziei catalane. Era evident, că juriul se afla în fața a două poezii măiestre. După o lungă examinare juriul se pronunța în favoarea celei dintâi și-i atribui cupa D-lui de Quintana. A doua clasată avea drept recompensă **ramura de laur în argint** de pe țărmul Montpellier. Deschiderea plicurilor sigilate a făcut cunoscut faptul că poezia bardului din Mircești era datorită marelui poet latin de la Dunăre, Vasile Alecsandri; iar poezia catalană lui Francesco Matheu y Fornells, pe care amicii ce l-au cunoscut în acel moment nu l-au lingușit cu vorbe atunci când proclamându-l unul din marii poeți ai Cataloniei, făceau doar o constatare.

Atribuind cupa dată de către de Quintana lui Vasile Alecsandri, juriul nu-și terminase încă sarcina, îi rămânea să semnaleze diferitele merite ale câtorva poezii în adevăr remarcabile, primite din Spania, Franța, Italia și chiar din America meridională. Dacă poetul României ar fi putut, ca și Matheu y Fornells, să meargă să primească acolo chiar premiul ce-i era decernat, i-a-și fi cerut voie să mă servesc de amintirea acestui rege, a căruia statuie ecvestră se înalță în centrul acestei preumblări. Atunci făcând apel la cuvântul celebru ce adresa regele nepotului său, când acesta se ducea să domnescă asupra Spaniei, Indiei și jumătății din Italia: „Nu mai sunt Pirineii” î-a-și fi cerut voie să mă autorizeze a repeta acestei adunări: „Nu mai sunt astăzi C a r p a ț î, nici P i r e n e i i ! ” Până când va murmura pe țărmurile noastre plângerea eternă a mării Rome, până când vântul mistral va sufla asupra noastră cu mare furie, până când ne va pârlă arșița soarelui, vom fi Latini, Latini în afară, Latini în întru, mereu Latini:

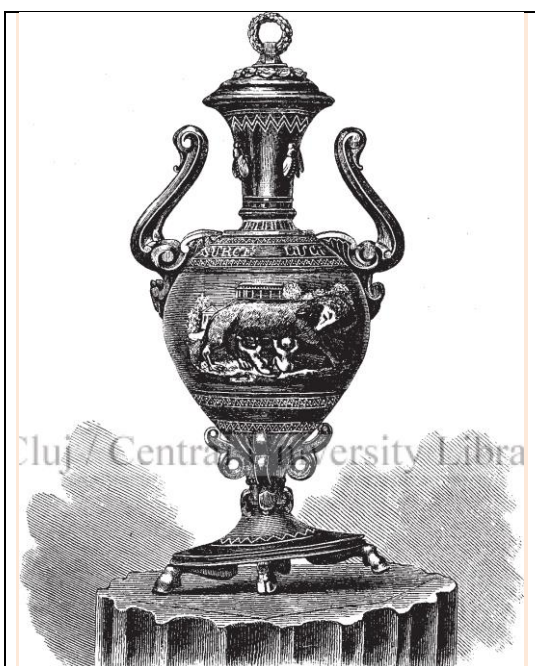

Mentres ressonne per nostres platges
Del mar de Roma l'etern udol,
Y'l mestral infle ses amples ratjes
Y'ns petoneje la llum del sol,
Serem Llatins,
Llatins a fora, Llatins a dins,
Sempre Llatins."

3

Cum se vede concurenți străluciți nu au lipsit marelui nostru poet. Dar era dată geniului român să triumfe prin suflarea sa blândă și dulce, ca adierile vântulețelor Orientului. Simțul delicat și fin, inocența, castitatea virginală și creștină a versurilor bardului nostru trebuia să învingă focul pasionat al Sudului, mândria sublimă a superbeii Catalonii. Trofeul acestei victorii era ca o mulțămitoare victorie morală, recunoștința atâtor bărbați iluștri veniți din toate părțile să admire geniul român dezvelit prin cântul dulce al bardului. Dar acesta admirațiune trebuia materializată printr'un obiect neperitor, care fu admirabila **Cupă a D-lui de Quintana**.

Acesta cupă, din care Alecsandri bău nemurirea, este de argint lucrată cu multă artă. O figură simbolică o împodobește: Romul și Remus, cei doi gemeni născuți din Marte și Rea-Silvia, sunt alăptați de

lupă după ce fuseseră expuși pieririi pe malurile Tibrului.

Tot Românul trebuie să cunoască frumoasă legendă a acestor fii de Zeu, nutriți de o fiară sălbatică, de aceea credem că e de prisos să o istorisim. E de ajuns să amintim, că ei sunt întemeietorii Romei și prin urmare „părinții ginteii latine”.

Nu se putea exprima mai clar și mai frumos originea divină a ginteii latine, chemarea ei de a fi tare în războaie, tare în pace, unică în felul ei, regina gintelor. Ideea a fost admirabilă, și s'a executat cu fineță artistică, precum se poate convinge oricine aruncând o privire asupra ilustrației fotografice alăturate. Ne pare rău că posedăm numai o reproducere după un ziar a acestui obiect prețios și nu știm unde se află expus și nici ce se află pe partea cealaltă, întregul însă formează un trofeu demn de marele triumf purtat de ilustrul nostru Alecsandri.

Dar, precum am mai zis, adevăratul preț al acestui obiect de artă nu stă nici în fineța execuției artistice, nici în valoarea întrinsecă de argint, ci în ideea ce el reprezintă. Națiunea română, după atâtea secole de letargia, se deștepta în sfârșit la o viață nouă, și ori încotro își îndrepta activitatea sa uimea popoarele europene

prin acțiuni înainte mergătoare – unire, independență - prin aptitudinea sa în toate direcțiile.

Tare în războiul de independență, muncitore în pace, înfruntând cu mult curaj și bărbăție toate persecuțiunile sortii și ale inamicilor, ea se arăta demnă reprezentată la gurile Dunării a mării ginți latine. Triumful de la Montpellier puse cunună la toate meritele sale, căci prin geniul său minunat, întrupat în bardul său prea iubit, ea puse în uimire toate surorile ei, întrecându-le într'o luptă pașnică. Nu exagerăm de loc, când susținem că acea luptă câștigată este punctul de plecare al simpatiilor Europei întregi. Într-o singură zi România recâștiga renumele său secular. Dacă ar pieri, spiritul ei blând și simpatice ar continua să persiste, că între celelalte surori, prin dulcile accente ale bardului ei. De aceea cupa de la Montpellier poate fi considerată ca un trofeu național, pentru că Vasile Alecsandri era adevăratul reprezentant al poeziei române.

În final redăm poezia așa cum ea apare în gazeta vremii, cu mențiunea că a fost tradusă în toate versiunile limbii latine.

Latina gintă e regină
Între-ale lumii ginte mari;
Ea poartă-n frunte-o stea divină
Lucind prin timpii seculari.
Menirea ei tot înainte
Măreț îndreaptă pașii săi.
Ea merge-n capul altor ginte
Vărsând lumină-n jurul ei.

4

Latina gintă e vergină,
Cu farmec dulce, răpitor;
Străinu-n cale-i se înclină
Și pe genunchi cade cu dor.
Frumoasă, vie, zâmbitoare,
Sub cer senin, în aer cald,
Ea se mirează-n splendid soare,
Se scaldă-n mare de smarald.

Latina gintă are parte
De-ale pământului comori
Și mult voios ea le împarte
Cu celelalte-a ei surori.
Dar e teribilă-n mânie
Când brațul ei liberator
Lovește-n cruda tiranie
Și luptă pentru-al său onor.

În ziua cea de judecată,
Când față-n cer cu Domnul sfânt
Latina gintă-a fi-ntrebată
Ce a făcut pe-acest pământ?
Ea va răspunde sus și tare:
„O! Doamne,-n lume cât am stat,
În ochii săi plini de-admirare
Pe tine te-am reprezentat!

Mircești